

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Deres referanse:
23/3036-CEF

Vår referanse:
23/137826 - 3

Sted, dato:
Oslo, 04.07.2023

Innspill til høring - endringer i utlendingsforskriften for et forenklet regelverk

Politidirektoratet (POD) viser til Justis- og beredskapsdepartementets (JD) høring til forslag til flere mindre endringer i utlendingsforskriften, i den hensikt å forenkle regelverket og gjøre det mer digitaliseringsvennlig.

Forslagene gjelder ulike deler av regelverket, blant annet underholdskravet for familieinnvandring og permanent oppholdstillatelse, og innebærer flere mindre forenklingsforslag som til sammen skal medvirke til å gjøre saksbehandlingen mer effektiv.

POD har bedt om innspill til høringen fra politidistriktene. Vi har mottatt innspill fra Oslo og Øst politidistrikt. Innspillene er delvis innarbeidet i PODs innspill, og følger også vedlagt i sin helhet.

POD er positive til at det tilrettelegges for et digitalisering- og automatiseringsvennlig regelverk. JD skriver at for å gjøre regelverket forutsigbart, lett tilgjengelig og enkelt å sette seg inn i for brukerne, vil det være relevant å regelfeste gjeldende forvaltningspraksis slik at praksis og forskriften samsvarer. På den måten vil det ikke være tvil om hva som er gjeldende rett. POD er enig i dette utgangspunktet og at det bør være enkelt å finne ut hva som er gjeldende rett. Vi vil likevel påpeke at det er en fare for at regelverket blir svært omfattende med lange forskriftsbestemmelser og dermed mer utilgjengelig for brukerne når praksis forskriftsfestes.

Innspill til forslag til endringer i underholdskravet i saker om familieinnvandring

Fjerne 23-årskravet i utlendingsforskriften § 10-8 tredje ledd bokstav b og § 10-9 tredje ledd bokstav c

JD foreslår å fjerne 23-årskravene i utlf. § 10-8 tredje ledd bokstav b andre setning og § 10-9 tredje ledd bokstav c. Formålet med alderskravet på 23 år i de to bestemmelsene

var å motvirke tvangsekteskap. Etter innføringen av 24-årskravet i saker om familieinnvandring, treffer ikke lengre alderskravet på 23 år på sitt formål.

POD er enig i at endringen vil gjøre regelverket oversiktlig. Det fremstår som saker som avslås på 23-årskravet i all hovedsak omfattes av 24-årskravet.

Fjerne vilkåret i underholdskravet om at referansepersonen ikke må ha mottatt sosialhjelp siste 12 måneder i utlendingsforskriften § 10-10

JD foreslår å oppheve vilkåret i utlf. § 10-10 om at referansepersonen ikke har mottatt økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids og velferdsforvaltningen de siste 12 månedene før tillatelse gis. JD anser at hensynet bak regelen i det vesentlige er dekket av inntektskravet, og at det derfor ikke er hensiktsmessig at utlendingsforvaltningen skal kontrollere dette kravet, når kontrollen er såpass ressurskrevende. I en slik situasjon blir det mest fornuftig å oppheve vilkåret.

POD støtter forslaget. Forslaget vil innebære at politiet trenger å innhente færre vedleggsdokumenter i form av NAV-bekreftelser eller egenerklærings skjema hvor referansepersonen bekrefter å ikke ha mottatt ytelse etter sosialtjenesteloven. Dette medfører i seg selv effektivisering ved at politiet i sin saksforberedelse ikke bruker tid på å etterspørre dokumentene og ikke trenger å skanne saksdokumentene på saken i Datasystem for utlendings- og flyktningssaker (DUF). Det vil også gjøre regelverket mer digitaliseringsvennlig på sikt da det meste av øvrig underholdsdokumentasjon kan innhentes digitalt via eSamhandling med Skatteetaten.

På bakgrunn av at det må antas at de fleste som oppfylder inntektskravet, også oppfylder vilkåret i § 10-10 om at man ikke må ha mottatt økonomisk sosialhjelp de siste 12 månedene, innebærer endringen ikke noen liberalisering av betydning av vilkårene for familieinnvandring.

Tilleggstid for permanent oppholdstillatelse – forslag om å forskriftsfeste hvilke sanksjoner som ikke gir tilleggstid

JD foreslår å innta et nytt ledd i utlf. § 11-5 for å forskriftsfeste dagens praksis i forhold til straffbare forhold som ikke gir grunnlag for tilleggstid, men justert for å tilpasse bestemmelsen til politiregisterforskriften § 40 og til dagens straffetyper, som forvaring og samfunnstjeneste.

POD er enig i at det er hensiktsmessig at dette forskriftfestes. JDs forslag fører imidlertid til at utlf. § 11-5 blir omfattende og krevende å lese. JD bør vurdere å dele bestemmelsene inn i flere paragrafer. Bestemmelsen kan f.eks. deles opp i fire ulike bestemmelser: tilleggstid ved ubetinget fengselsstraff eller forvaring, tilleggstid ved ungdomsstraff og samfunnsstraff, tilleggstid ved bot, og tilleggstid ved andre strafferettslige reaksjoner.

POD bemerker også at sikring ble opphevet 1. januar 2002 og er erstattet med tre andre særreaksjoner. Sikring kan dermed ikke nødvendigvis likestilles med forvaring. POD stiller spørsmål ved om det er relevant å regulere tilleggstid ved sikring pga. den lange tiden siden reaksjonen ble opphevet.

POD viser videre til innspill fra Øst politidistrikt. I høringsnotatet punkt 5 fremstår det som om politidistriktene oversender politiattest til Utlendingsdirektoratet i forbindelse med søknad om permanent oppholdstillatelse. Det er vist til politiregisterloven § 36 første ledd. Dette fremstår som en misvisende beskrivelse av gjeldende ordning.

Ved søknad om permanent oppholdstillatelse oversender politidistriktene opplysninger om straffbare forhold til UDI i form av *kopi av rettskraftig dom eller forelegg*, jf. politiregisterforskriften § 10-13 annet ledd nr. 3. Politiet utsteder ikke politiattest etter politiregisterloven § 36 i disse sakene.

Oslo politidistrikt påpeker også at høringsnotatet er noe upresist med hensyn til hvilket formkrav politiet skal følge ved utlevering av straffesaksopplysninger til utlendingsmyndighetene. Oslo politidistrikt har tolket politiregisterforskriften § 10-13 annet ledd nr. 3 slik at det anses nødvendig at dom eller forelegg i sin helhet legges inn i permanent oppholdstillatelse-saken i DUF for UDIs vurdering av tilleggstiden, jf. utlendingsforskriften § 11-5. Dette har ført til at Oslo politidistrikt også etter UDI eller UNEs anmodning om oppdaterte vandelsopplysninger, jf. utlendingsloven § 84 første ledd f, og utlendingsforskriften § 17-7i første ledd bokstav g, har som rutine å legge inn nye rettskraftige dommer eller forelegg i sin helhet i DUF.

JD skriver på høringsnotatets side 8 at vandelsopplysninger skal utleveres i form av politiattest, uten å presisere om departementet mener det gjelder utlevering ved politiets saksforberedelse, jf. politiregisterforskriften § 10-13 annet ledd nummer 3, ved anmodning om oppdaterte vandelsopplysninger fra UDI eller UNE, jf. utlendingsloven § 84 første ledd f, og utlendingsforskriften § 17-7i første ledd bokstav g, eller ved utlevering i begge situasjoner. Det påpekes at et krav om utstedelse av politiattest i permanent oppholdstillatelse-saker vil innebære at denne oppgaven fjernes fra utlendingsforvaltningen i de lokale politidistrikt. Siden 2012 har utstedelse av politiattester vært sentralisert i Politiets enhet for vandelskontroll og politiattester i Vardø.

Oslo politidistrikt skriver videre:

«Det ville være uheldig og lite hensiktsmessig å fjerne denne oppgaven fra utlendingsforvaltningen fordi det i en del saker hvor UDI innhenter oppdaterte vandelsopplysninger har oppstått et berostillelsesgrunnlag, jf. utlendingsloven § 62 fjerde ledd, fordi søkeren har blitt mistenkt eller siktet for nye straffbare forhold etter at politiet sist foretok en vandelskontroll. Slik politiets praksis er i dag vil dette innebære at politiet sender en tverretatlig melding til UDI for å orientere om dette, samt be om at saksansvaret returneres til politiet for beslutning om berostillelse. Dersom oppgaven med oppdaterte vandelsopplysninger skal ivaretas i form av en utstedelse av politiattest, jf. politiregisterloven § 36, vil UDI ikke nødvendigvis motta informasjon om at personen er mistenkt eller siktet for nye straffbare forhold i politiattesten. På en ordinær politiattest, jf. politiregisterloven § 40, anmerkes kun avgjorte straffesaker hvor utfallet er dom eller forelegg, ikke pågående straffesaker. På en uttømmende og utvidet politiattest, jf. politiregisterloven § 41, kan verserende saker bare anmerkes dersom det følger av lov eller forskrift gitt i medhold av lov. Det er presisert i politiregisterforskriften § 31-1 at med verserende saker menes siktelsler, tiltaler og ilagte reaksjoner som ikke er rettskraftig avgjort. Dette innebærer at en utlending kan være mistenkt for straffbare forhold som kan medføre tilleggstid dersom vedkommende blir ilagt straff, og som derfor skal medføre berostillelse av søknad om permanent oppholdstillatelse, jf. § 62 fjerde ledd, men hvor UDI og UNE ikke vil bli gjort kjent med den verserende saken i politiattesten. Dette kan føre til at søknader om permanent oppholdstillatelse blir innvilget mens utlendingen er under etterforskning for straffbart forhold. Dette er uheldig. Videre ser vi også eksempler på at politiet avdekker nye relevante opplysninger for utlendingssaken i forbindelse med undersøkelser at oppdaterte vandelsopplysninger. Eksempler kan være at politiet gjennom den pågående straffesaken kommer over nye opplysninger om personens identitet, eller opplysninger om familieforhold, som kan være avgjørende for utfallet i utlendingssaken, enten direkte for vurdering av vilkårene for den pågående permanente oppholdstillatelsen, jf. utlendingsloven § 62, eller for vurdering av tilbakekallsgrunner, jf. utlendingsloven § 63. Oslo politidistrikt anser det derfor hensiktsmessig at utlendingsforvaltningen i politiet beholder oppgaven med vandelsvurdering i permanent oppholdstillatelsessaker, samt at det sørges for et mer enhetlig regelverk som beskriver tydelig hvilken form vandelsutlevering fra politiet til UDI og UNE skal foregå.»

POD er enig i distriktets resonnement. Vi bemerker at det er viktig at JD her gjennomgår forslaget til endringer på nytt og klargjør hvilke formkrav politiet skal følge ved utlevering av straffesaksopplysninger til utlendingsmyndighetene.

Videre mener Øst politidistrikt at det vil være hensiktsmessig å tydeliggjøre angivelsen av tidspunktet når ilagt straff ikke lenger medfører tilleggstid. Ordlyden i forslaget til endret § 11-5 benytter både "siden søkeren ble dømt", "siden dommen falt" og "siden utlendingen ved dom eller forelegg ble ilagt bot". For å unngå uklarheter om beregningen av tidspunktet ved vurderingen av tilleggstid, mener vi det bør presiseres i bestemmelsen at tidspunktet skal være domsavsigelsesdato, og for forelegg om tidspunktet skal være dato for utstedelse eller vedtakelse.

POD støtter Øst politidistrikts forslag til presisering.

Forskriftsfeste at politiet ikke bare kan gi helsemyndighetene melding om utlendingers navn og adresse, men også annen kontaktinformasjon etter utlendingsforskriften § 4-22

Det følger av utlf. § 4-22 femte ledd at utlendinger som skal oppholde seg i riket i over tre måneder, skal gjøres kjent med plikten til å fremstille seg til tuberkuloseundersøkelse. Videre fremgår det at «Politiet skal gi vedkommende helsemyndighet melding om navn og adresse på utlendinger som skal oppholde seg i riket utover tre måneder».

JD skriver at dagens ordlyd kun gir politiet hjemmel til å gi helsemyndighetene opplysninger om *navn og adresse* til utlendinger som er pliktig til tuberkuloseundersøkelse. Helsemyndighetene må derfor kontakte disse personene per brev, som medfører at helsemyndighetene bruker mye tid og ressurser på dette. En endring i utlf. §§ 4-22 og 19-22 vil kunne gjøre at helsemyndighetene kan kontakte disse personene på andre måter og dermed lette dette arbeidet.

POD støtter endringen om at politiet kan utlevere utlendingens kontaktopplysninger. Dette har vært et uttrykt behov i flere saker, etterspurt fra kommunene og helsemyndigheten. Opplysninger om telefonnummer og e-postadresse er normalt ikke taushetsbelagte personopplysninger, og det antas at det ikke vil oppleves særlig inngripende av den enkelte utlending at disse opplysningene deles med helsemyndighetene. Det er likevel viktig med et tydelig behandlingsgrunnlag for utlevering av disse opplysningene. Endringen er også i tråd med den praksis som er fulgt det siste året.

Politiet erfarer at nyankomne utlendinger ikke alltid har etablert en varig adresse ved ankomst og første oppmøte hos politiet. Med kort botid i Norge og med liten kjennskap til hvordan man skal registrere endring av adresseopplysninger i Det sentrale folkeregister og Posten så kan det være vanskelig å nå dem ved ordinær postgang. I saker hvor innvandringen må behandles manuelt hos Folkeregisteret kan det fortsatt ta flere måneder før nyankomne utlendinger får tildelt personnummer og dermed får mulighet til å motta digipost.

Øst politidistrikt har fått spørsmål fra kommunen om hvilket språk den aktuelle utlendingen kommuniserer på, med sikte på å lette kommunens henvendelse til utlendingen i forbindelse med tuberkulosekontroll. Det bør det derfor vurderes å utvide endringsforslaget med språk som et eget informasjonselementet.

Myndighet til politiet til å treffe vedtak om innvilgelse av nytt reisedokument for utlendinger som har meldt sitt reisedokument tapt

Ordlyden i forskriftens § 13-6 gir ikke UDI anledning til å delegere vedtakskompetanse til politiet i søknader om nytt reisedokument når et reisedokument har gått tapt.

Departementet mener det vil være hensiktsmessig om ordlyden endres slik at politiet kan få kompetanse til å innvilge reisedokumenter i tilfeller der et reisedokument er tapt for første gang.

POD slutter seg til forslaget og mener det vil føre til en bedre og mer effektiv saksflyt med færre forsinkende overleveringer. Forslaget vil føre til noe økt tidsbruk for politidistriktene, men det vil være en gevinst i hele kjeden ved at saken ikke behøver å sendes frem og tilbake mellom politiet og UDI mer enn nødvendig.

Politiet har allerede bred erfaring med å vurdere fornyelse av reisedokumenter. POD mener videre at politiet vil ha en bedre nærhet og forståelse av saken siden politiet gjennomfører kartleggingssamtalen med søkeren og utreder hvordan reisedokumentet gikk tapt. Det vil derfor være effektivt om saken behandles i sammenheng med kartleggingssamtalen.

Utlendingsforskriften § 13-6 tredje ledd lyder «[e]r reisebevis eller utlendingspass gått tapt, skal spørsmålet om utstedelse av nytt reisebevis eller utlendingspass forelegges Utlendingsdirektoratet til avgjørelse.» JD foreslår å endre ordlyden til «[e]r reisebevis eller utlendingspass gått tapt mer enn en gang, skal spørsmålet om utstedelse av nytt reisebevis eller utlendingspass forelegges Utlendingsdirektoratet til avgjørelse.

Dagens ordlyd svarer ikke umiddelbart på hvilket organ som har vedtaksmyndighet og fremstår språklig utdatert. Når ordlyden likevel foreslås endret og regelverket skal gjøres enklere, tydeligere og digitaliseringsvennlig, anbefaler POD at man velger en mer umiddelbar ordlyd som uttrykkelig sier hvilket organ som har vedtaksmyndighet, for eksempel: «Er reisebevis eller utlendingspass gått tapt mer enn en gang, skal Utlendingsdirektoratet fatte vedtak».

Økonomiske og administrative konsekvenser

For politiets vedkommende vil digitaliseringen i liten grad være ressursbesparende da politiets saksforberedelse utgjør det samme, eller i noen grad vil måtte skjerpes dersom saken skal automatiseres. Vi viser til erfaringsgrunnlag fra statsborgerskapsaker hvor vedtak har blitt automatisert siden 2020.

Oslo politidistrikt opplever at det i realiteten blir opp til politiet å avdekke saker hvor det foreligger tilbakekallsgrunner eller andre tvilsspørsmål i saken. Dette stiller strengere krav til politiets saksforberedelse enn i saker som behandles manuelt hos UDI og flytter i realiteten "beslutningsmyndigheten" over til politiet i saken.

At politiet får vedtaksmyndighet i en ny sakstype reisedokumenter vil medføre noe lengre saksbehandlingstid på den enkelte sak. I denne sakstypen går imidlertid mye av tidsbruken med til innhenting av forklaring og dokumentasjon fra søker, undersøkelser i politiets systemer, samt etterlysning av det tapte reisedokumentet. Dette er saksforberedende oppgaver politiet allerede i dag ivaretar. Det å i tillegg ta stilling til om det er tvil om søkers forklaring rundt tapet, og eventuell vedtaksfatting, vil ikke innebære en stor økning i politiets ressursbruk.

Med hilsen

Ingrid Dagestad
Seksjonssjef

Martin Natvig
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

OSLO POLITIDISTRIKT

Deres referanse:
23/137826 - 2

Vår referanse:
23/145673

Sted, Dato
Oslo, 25.08.2023

INNSPILL – ENDRINGER I UTLENDINGSFORSKRIFTEN FOR ET FORENKLET REGELVERK

Det vises til anmodning fra Politidirektoratet, datert 03.07.2023, hvor det bes om innspill til Justis- og beredskapsdepartementets høring med forslag til flere mindre endringer i utlendingsforskriften. Hensikten med de foreslåtte endringene er å forenkle regelverket og gjøre det mer digitaliseringsvennlig. Forslagene gjelder blant annet underholdskravet for familieinnvandring, selvforsørgelseskravet for permanent oppholdstillatelse og innebærer flere mindre forenklingsforslag som til sammen vil medvirke til at saksbehandlingen blir mer effektiv.

Frist for å sende innspill til Politidirektoratet er 31.08.2023.

Endringene støttes

Oslo politidistrikt støtter og er i all hovedsak enige i endringene Justis- og beredskapsdepartementet foreslår. Flere av endringene vil gjøre utlendingsforvaltningens saksbehandling mer effektiv. Endringene på underholdskravet og selvforsørgelseskravet vil for politiets vedkommende innebære at det blir færre vedleggsdokumenter å innhente fra søkerne. De øvrige endringene vil gi forenkle og tydeliggjøre regelverket hvilket medfører færre kontrollpunkter i saksbehandlingen, samt gjøre regelverket mer oversiktlig både for saksbehandlere og for søkere.

I det følgende listes det opp de sammenfattede beskrivelsene av endringene med kommentarer fra Oslo politidistrikt.

Underholdskravet – 23-årskravet fjernes

Oslo politidistrikt er enige i at innføringen av 24-årskravet for familieetableringssaker i utlendingsloven § 41a i 2016 overflødiggjør alderskravet på 23 år i § 10-8 tredje ledd bokstav b og § 10-9 tredje ledd bokstav c. Hensynet bak tilleggsvilkåret, å motvirke tvangsekteskap, anses å være ivaretatt av 24-årskravet.

OSLO POLITIDISTRIKT

Underholdskravet - opphevelse av vilkåret om at referansepersonen ikke kan ha mottatt sosialhjelp siste 12 måneder

Departementets forslag om å oppheve utlendingsforskriften § 10-10, kravet om at referansepersonen ikke kan ha mottatt økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven de siste 12 månedene før en familieinnvandringstillatelse gis, vil innebære at politiet trenger å innhente færre vedleggsdokumenter i form av NAV-bekreftelser eller egenerklærings skjema hvor referansepersonen bekrefter å ikke ha mottatt ytelse etter sosialtjenesteloven. Dette medfører i seg selv effektivisering ved at politiet i sin saksforberedelse ikke bruker tid på å etterspørre dokumentene og ikke trenger å skanne saksdokumentene på saken i Datasystem for utlendings- og flyktningssaker (DUF). Det vil også gjøre regelverket mer digitaliseringsvennlig på sikt da det meste av øvrig underholdsdokumentasjon kan innhentes digitalt via eSamhandling med Skatteetaten.

Selvforsørgelseskravet – opphevelse av vilkåret om ikke å ha mottatt sosialhjelp siste 12 måneder

Oslo politidistrikt støtter departementets forslag om å oppheve kravet om at søkeren ikke kan ha mottatt økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven de siste 12 månedene før en permanent oppholdstillatelse gis, utlendingsforskriften § 11-11 annet ledd, oppheves. De samme hensynene som beskrevet i punktet over for politiets arbeidssituasjon gjør seg også gjeldende her.

Tilleggstid permanent oppholdstillatelse – forskriftsfesting av hvilke straffereaksjoner som ikke gir tilleggstid

Oslo politidistrikt støtter forslaget om å forskriftsfeste hvilke straffereaksjoner som ikke gir tilleggstid. Etter at strafferegistreringslov nr. 52 av 11. juni 1971 ble opphevet og erstattet av politiregisterloven og -forskriften 01.07.2014 ble strafferegistreringsloven § 6 ikke videreført i samme form. Deler av strafferegistreringsloven § 6 ble etter dette gjengitt i Utlendingsdirektoratets rundskriv RS 2010-062 punkt 6.1 og senere videreført i retningslinjen UDI 2017-006 punkt 3.6.1, hvor det fremgår at fristene følger av langvarig forvaltningspraksis. At reglene nå forskriftsfestes i utlendingsforskriften § 11-5, slik at alle regler knyttet til tilleggstid for straffereaksjoner samles i denne bestemmelsen, anses hensiktsmessig.

Når det gjelder endringene i fristene i hvilke straffereaksjoner som ikke gir tilleggstid, eksempelvis fra 5 til 3 år tilbake i tid på ubetingede dommer inntil 6 måneders fengsel, samt betingede dommer, antar Oslo politidistrikt at departementet har vurdert det mest hensiktsmessig å tilpasse regelverket til fristene i politiregisterloven § 40.

Det bemerkes at høringsnotatet er noe upresist med hensyn til hvilket formkrav politiet skal følge ved utlevering av straffesaksopplysninger til utlendingsmyndighetene. Som det fremgår i politiregisterforskriften § 10-13 annet ledd nummer 3, skal utleveringen av straffesaksopplysninger ved politiets saksforberedelse av den permanente oppholdstillatelsen foregå ved at kopi av rettskraftig dom eller forelegg oversendes utlendingsmyndighetene. Oslo politidistrikt har tolket dette som at det anses nødvendig at dom eller forelegg i sin helhet legges inn i permanent oppholdstillatelse-saken i DUF for UDIs vurdering av tilleggstiden, jf. utlendingsforskriften § 11-5. Dette har ført til at Oslo politidistrikt også etter UDI eller UNEs anmodning om oppdaterte vandelsopplysninger, jf. utlendingsloven § 84 første ledd f, og utlendingsforskriften § 17-7i første ledd bokstav g, har som rutine å legge inn nye rettskraftige dommer eller forelegg i sin helhet i DUF.

Justis- og beredskapsdepartementet skriver på høringsnotatets side 8 at vandelsopplysninger skal utleveres i form av politiattest, uten å presisere om departementet mener det gjelder utlevering ved politiets saksforberedelse, jf. politiregisterforskriften § 10-13 annet ledd nummer 3, ved anmodning om oppdaterte vandelsopplysninger fra UDI eller UNE, jf. utlendingsloven § 84 første ledd f, og utlendingsforskriften § 17-7i første ledd bokstav g, eller ved utlevering i begge situasjoner. Det må påpekes at et krav om utstedelse av politiattest i permanent oppholdstillatelsessaker ville innebære at denne oppgaven fjernes fra utlendingsforvaltningen i de lokale politidistrikt. Siden 2012 har utstedelse av politiattester vært sentralisert i Politiets enhet for vandelskontroll og politiattester i Vardø.

Det ville være uheldig og lite hensiktsmessig å fjerne denne oppgaven fra utlendingsforvaltningen fordi det i en del saker hvor UDI innhenter oppdaterte vandelsopplysninger har oppstått et berostillelsesgrunnlag, jf. utlendingsloven § 62 fjerde ledd, fordi søkeren har blitt mistenkt eller siktet for nye straffbare forhold etter at politiet sist foretok en vandelskontroll. Slik politiets praksis er i dag vil dette innebære at politiet sender en tverretattlig melding til UDI for å orientere om dette, samt be om at saksansvaret returneres til politiet for beslutning om berostillelse. Dersom oppgaven med oppdaterte vandelsopplysninger skal ivaretas i form av en utstedelse av politiattest, jf. politiregisterloven § 36, vil UDI ikke nødvendigvis motta informasjon om at personen er mistenkt eller siktet for nye straffbare forhold i politiattesten. På en ordinær politiattest, jf. politiregisterloven § 40, anmerkes kun avgjorte straffesaker hvor utfallet er dom eller forelegg, ikke pågående straffesaker. På en uttømmende og utvidet politiattest, jf. politiregisterloven § 41, kan verserende saker bare anmerkes dersom det følger av lov eller forskrift gitt i medhold av lov. Det er presisert i politiregisterforskriften § 31-1 at med verserende saker menes siktelser, tiltaler og ilagte reaksjoner som ikke er rettskraftig avgjort. Dette innebærer at en utlending kan være mistenkt for straffbare forhold som kan medføre tilleggstid dersom vedkommende blir ilagt straff, og som derfor skal medføre berostillelse av søknad om permanent oppholdstillatelse, jf. § 62 fjerde ledd, men hvor UDI og UNE ikke vil bli gjort kjent med den verserende saken i politiattesten. Dette kan føre til at søknader om permanent oppholdstillatelse blir innvilget mens utlendingen er under etterforskning for straffbart forhold. Dette er uheldig. Videre ser vi også eksempler på at politiet avdekker nye relevante opplysninger for utlendingssaken i forbindelse med undersøkelser at oppdaterte vandelsopplysninger. Eksempler kan være at politiet gjennom den pågående straffesaken kommer over nye opplysninger om personens identitet, eller opplysninger om familieforhold, som kan være avgjørende for utfallet i utlendingssaken, enten direkte for vurdering av vilkårene for den pågående permanente oppholdstillatelsen, jf. utlendingsloven § 62, eller for vurdering av tilbakekallsgrunner, jf. utlendingsloven § 63. Oslo politidistrikt anser det derfor hensiktsmessig at utlendingsforvaltningen i politiet beholder oppgaven med vandelsvurdering i permanent oppholdstillatelsessaker, samt at det sørges for et mer enhetlig regelverk som beskriver tydelig hvilken form vandelsutlevering fra politiet til UDI og UNE skal foregå.

Politiets adgang til å gi helsemyndighetene ytterligere kontaktinformasjon

Oslo politidistrikt anser det åpenbart nødvendig at ytterligere kontaktinformasjon enn bare navn og adresse kan deles med helsemyndighetene. Vi erfarer at nyankomne utlendinger ikke alltid har etablert en varig adresse ved ankomst og første oppmøte hos politiet. Med kort botid i Norge og med liten kjennskap til hvordan man skal registrere endring av adresseopplysninger i Det sentrale folkeregister og Posten så kan det være vanskelig å nå dem ved ordinær postgang. Enkelte har heller ikke merket postkassen sin med navn. I saker hvor innvandringen

må behandles manuelt hos Folkeregisteret kan det fortsatt ta flere måneder før nyankomne utlendinger får tildelt personnummer og dermed får mulighet til å motta digipost.

Opplysninger om telefonnummer og e-postadresse er normalt ikke taushetsbelagte personopplysninger, og det antas at det ikke vil oppleves særlig inngripende av den enkelte utlending at disse opplysningene deles med helsemyndighetene i tråd med forslag til endringer i utlendingsforskriften § 4-22 femte ledd og § 19-22 femte ledd. At det ikke defineres spesifikt hvilke kontaktopplysninger som kan deles er i tråd med formålet om å sørge for et teknologinytralt regelverk som er både fleksibelt og fremtidsrettet.

Politiet gis vedtaksmyndighet til å treffe vedtak om innvilgelse av nytt reisedokument etter at reisedokument er tapt én gang

Oslo politidistrikt støtter forslaget om at politiet skal gis vedtaksmyndighet til å innvilge nytt reisedokument i tilfeller hvor det er første gang utlendingen har meldt et reisedokument tapt. Vi erfarer at det i nær alle saker hvor det er første gang utlendingen melder reisedokumentet tapt vil utfallet bli at utlendingen får innvilget et nytt reisedokument. Politiet har i sitt møte med utlendingen best forutsetning til å utrede omstendighetene rundt tapet, herunder å vurdere om saken byr på tvil eller ikke. Politiet har gjennom sine systemtilganger tilgang til informasjon som kan være relevant for saksbehandlingen av reisedokumentsaker ved tap.

Som utstedende myndighet av det tapte passet, og som den instans som har etterlyst et tapsmeldt pass er det gjerne det lokale politidistriktet som mottar informasjon fra utenriksstasjoner, grensekontroll, og i noen tilfeller direkte fra andre lands myndigheter, om reisedokumenter på avveie som er funnet eller beslaglagt. Til tross for at politiet har sørget for god notoritet og lagret all nødvendig korrespondanse og dokumentasjon i reisedokumentsaken i DUF hvor det tapte reisedokumentet er blitt utstedt, har vi opplevd i enkeltsaker at UDI ikke ser disse saksdokumentene og innvilger en ny søknad om reisedokument etter tap til tross for at utlendingens forklaring rundt tapet er direkte i strid med opplysningene politiet har mottatt om tapet og registrert i forrige reisedokumentsak. Det kan tenkes at politiet har et mer helhetlig kontrollblikk på sakene fordi vi også håndterer de fysiske reisedokumentene.

Som påpekt i høringsnotatet vil den foreslåtte endringen føre til mindre tidsbruk i utlendingsforvaltningen totalt, samt medføre kortere saksbehandlingstid for søkerne, men noe lengre tidsbruk per søknad hos politiet. Sakstypen krever ytterligere dokumentasjonsinnhenting og kontroll enn en ordinær søknad om fornyelse av reisedokument, men dette er oppgaver som politiet som saksforberedende organ uansett håndterer slik regelverket i dag er utformet.

Endringer i utlendingsforvaltningens varslingsplikt til barnevernstjenesten

De foreslåtte endringene anser Oslo politidistrikt nødvendig da lovhomehlen i nåværende § 17-6 viser til, og gjengir, er en bestemmelse i barnevernloven som ble opphevet 1. januar 2023. Denne er nå erstattet av barnevernsloven § 13-2.

Økonomiske og administrative konsekvenser

For politiets vedkommende vil digitaliseringen i liten grad være ressursbesparende da politiets saksforberedelse utgjør det samme, eller i noen grad vil måtte skjerpes dersom saken skal automatiseres. Her har vi erfaringsgrunnlag fra statsborgerskapsaker hvor vedtak har blitt

automatisert siden 2020. Oslo politidistrikt opplever at det i realiteten blir opp til politiet å avdekke saker hvor det foreligger tilbakekallsgrunner eller andre tvilsspørsmål i saken. Dette stiller strengere krav til politiets saksforberedelse enn i saker som behandles manuelt hos UDI og flytter i realiteten "beslutningsmyndigheten" over til politiet i saken.

At politiet får vedtaksmyndighet i en ny sakstype reisedokumentsaker vil medføre noe lengre saksbehandlingstid på den enkelte sak. Men vi erfarer i denne sakstypen at mye av tidsbruken går med til innhenting av forklaring og dokumentasjon fra søker, undersøkelser i politiets systemer, samt etterlysning av det tapte reisedokumentet. Dette er saksforberedende oppgaver politiet allerede i dag ivaretar. Det å i tillegg ta stilling til om det er tvil om søkers forklaring rundt tapet, og eventuell vedtaksfatting, vil ikke innebære en stor økning i politiets ressursbruk.

Med hilsen

Fredrik Strøm
seksjonsleder

Saksbehandler:
Ane Paaske Løvli
Juridisk seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
23/137826 - 2

Vår referanse:
23/145907 - 2

Sted, dato:
Bodø, 30.08.2023

Høring - endringer i utlendingsforskriften for et forenklet og mer digitaliseringsvennlig regelverk

Nordland Politidistrikt har ingen innvendinger mot de 10 ulike endringene i regelverket.

Med hilsen

Lisbeth Mastermo
Seksjonsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi:
Hilde Kristin Pettersen

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Deres referanse:

Vår referanse:
23/146457 - 2

Sted, dato:
Ski, 27.08.2023

Ber om innspill til høring - endringer i utlendingsforskriften for et forenklet regelverk

Det vises til Politidirektoratets henvendelse 3. juli d.å. vedr. Justis- og beredskapsdepartementets forslag til flere mindre endringer i utlendingsforskriften i den hensikt å forenkle regelverket og gjøre det mer digitaliseringsvennlig. Politidirektoratet ønsker innspill til et høringssvar innen 31. d.m.

Innspill fra Øst politidistrikt

Øst politidistrikt ser svært positivt på departementets forslag om forenklinger i utlendingsregelverket som vil effektivisere saksbehandlingen, bidra til digitalisering og legge til rette for til kortere ventetider og ressursbesparelser i forvaltningen. Vi har gjennomgått alle forslagene i høringsnotatet og mener generelt at endringene vil være hensiktsmessige og effektiviserende. Det er også positivt at regelverket vil harmonisere bedre med gjeldende praksis.

Konkrete innspill til enkelte forslag følger nedenfor.

Til punkt 5 Tilleggstid for permanent oppholdstillatelse – forslag om å forskriftsfeste hvilke sanksjoner som ikke gir tilleggstid

Departementet foreslår endringer i utlendingsforskriften § 11-5 slik at det fremgår direkte i bestemmelsen hvilke straffbare forhold som ikke skal medføre tilleggstid ved søknad om permanent oppholdstillatelse. Det er vist til behovet for å samordne dagens bestemmelse med fast forvaltningspraksis, samt at utlendingsforvaltningen ikke vil ha kjennskap til forhold som ikke fremgår av vandelsopplysningene utlendingsforvaltningen mottar fra politiet.

I høringsnotatet punkt 5 fremstår det som om politidistriktene oversender politiattest til Utlendingsdirektoratet ifm. søknad om permanent oppholdstillatelse. I så henseende er det vist til politiregisterloven § 36 første ledd.

Etter Øst politidistrikts syn er dette en misvisende beskrivelse av gjeldende ordning. Ved søknad om permanent oppholdstillatelse oversender politidistriktene opplysninger om straffbare forhold til Utlendingsdirektoratet i form av *kopi av rettskraftig dom eller forelegg*, jf. politiregisterforskriften § 10-13 annet ledd nr. 3. Politiet utsteder ikke politiattest etter politiregisterloven § 36 i disse sakene.

Øst politidistrikt mener derfor at departementet bør gjennomgå forslaget til endringer i § 11-5 på nytt, slik at det ikke tas inn en uriktig forutsetning om at Utlendingsdirektoratet mottar politiattest med vandelsopplysninger som beskrevet i politiregisterloven § 40 ved søknad om permanent oppholdstillatelse.

Øst politidistrikt støtter for øvrig forslaget om å forskriftsfeste hvilke sanksjoner som ikke gir tilleggstid. En slik løsning vil tydeliggjøre regelverket.

Videre mener Øst politidistrikt at det vil være hensiktsmessig å tydeliggjøre angivelsen av tidspunktet når ilagt straff ikke lenger medfører tilleggstid. Ordlyden i forslaget til endret § 11-5 benytter både "siden søkeren ble dømt", "siden dommen falt" og "siden utlendingen ved dom eller forelegg ble ilagt bot". For å unngå uklarheter om beregningen av tidspunktet ved vurderingen av tilleggstid, mener vi det bør presiseres i bestemmelsen at tidspunktet skal være domsavsigelsesdato, og for forelegg om tidspunktet skal være dato for utstedelse eller vedtakelse.

Til punkt 6 Forskriftsfeste at politiet ikke bare kan gi helsemyndighetene melding om utlendingers navn og adresse, men også annen kontaktinformasjon etter utlendingsforskriften § 4-22

I høringsnotatet punkt 6 beskrives forslag til endringer av utlendingsforskriften §§ 4-22 og 19-22. Departementet foreslår at politiets adgang til å utlevere "navn og adresse" endres til "kontaktopplysninger".

Øst politidistrikt støtter og imøteser endringen til "kontaktopplysninger", som vil gi utvidet mulighet til å utlevere opplysninger om telefonnummer, epostadresse o.l. Etter vår erfaring har dette vært et uttrykt behov i flere saker, etterspurt fra kommunene som helsemyndighet. I den forbindelse har Øst politidistrikt også fått spørsmål fra kommunen om hvilket språk den aktuelle utlendingen kommuniserer på, med sikte på å lette kommunens henvendelse til utlendingen ifm. tuberkulosekontroll. Med mindre departementet anser at foretrukket språk kan innfortolkes i "kontaktopplysninger", bør det derfor vurderes å utvide endringsforslaget med dette informasjonselementet.

Med hilsen

Erik Kongsgaard
Politiadvokat 2

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi:
Grethe Løland

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
23/137826-2

Vår referanse:
23/19690 - 19

Sted, dato:
Tromsø, 07.08.2023

Ber om innspill til høring - endringer i utlendingsforskriften for et forenklet regelverk

Troms PD tar høringen til orientering, og har ingen innspill.

Med hilsen

Kristin FUSDahl

Fungerende Fag og opplæringsansvarling

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.